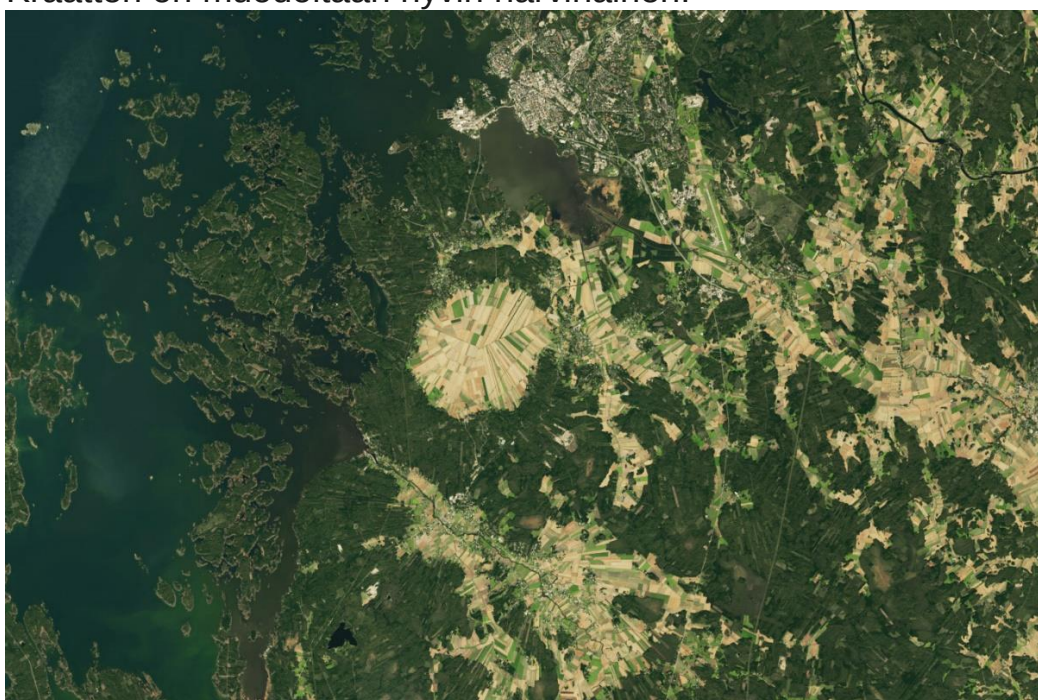

Tiede

Maasta se ei näy, mutta avaruudesta näkyy: Nasa julkaisi kuvan Suomessa sijaitsevasta valtavasta ja ainutlaatuisesta meteoriittikraatterista

Kraatteri on muodoltaan hyvin harvinainen.

Valtava. Kraatteri on halkaisijaltaan enimmillään 5,8 kilometriä. KUVA: NASA

14.1.2025 18:04 Päivitetty 14.1.2025 18:38

Pekka Numminen

Söderfjärdenin peltoaukea Vaasan eteläpuolella on 22 neliökilometrin törmäyskraatteri, joka syntyi 520 miljoonaa vuotta sitten. Sen alkuperäinen syvyys oli 300 metriä, mutta vuosimiljoonien aikana se on suurelta osin täytynyt kambrikautisilla hiekkakivillä.

Yhdysvaltain avaruushallinto Nasa julkaisi vuoden vaihteessa kraatterista otoksen ”päivän kuvana”. Sen otti Landsat 9. Nasa vei satelliitin radalleen, mutta sitä operoi Yhdysvaltain geologian tutkimuskeskus (USGS). Kuva on kylläkin otettu jo 19. syyskuuta viime vuonna.

Landsat 9 on nimensä mukaisesti geologisten tutkimussatelliittien sarjan yhdeksäs, mutta kahdeksas, joka kiertää Maata. Kutonen ei koskaan päässyt radalleen.

Erikoinen muoto kiinnostaa

Söderfjärden on kiinnostanut geologian tutkijoita erityisesti siksi, että se on muodoltaan kuusikulmio. Jotkut planeettatutkijat ovat kuvanneet sitä jopa "parhaaksi näytteeksi kuusikulmaisesta törmäysrakenteesta Maassa."

Yleensä törmäyskraatterit ovat pyöreitä. Vastaavanlaisia monikulmaisia kraattereita on kuvattu muun muassa Merkuriukselta ja Pluton Kharon-kuusta.

Monikulmainen muoto syntyy nykyäskäytöksen mukaan kraattereiden alla olevan geologian seurauksena.

Nousi veden alta

Söderfjärden ei suinkaan ole aina ollut kuivalla maalla. Edellisen jääkauden aikana se painui useita satoja metrejä nykyistä syvemmälle. Jään sulaessa kraatteri jäi meren pohjaan.

Maa kohosi kuitenkin nopeasti. 1700-luvulla Söderfjärden (Eteläselkä) oli todellakin vielä merenlahti, josta [Nasan mukaan](#) kalastettiin haukea ja kuhaa.

Maan edelleen noustessa Söderfjärdenistä tuli kosteaa marskimaata, jota 1900-luvun alussa alettiin kuivata. Työ valmistui 1927. Kuivaushanke oli suurin koskaan tehty Pohjois-Euroopassa.

Maanmittauslaitoksen [Karttapaikka-sivuston](#) mukaan osa Söderfjärdenistä sijaitsee maankohoamisesta huolimatta yhä merenpinnan alapuolella. Tämä alue kattaa kymmenisen prosenttia peltoaukean pinta-alasta.